

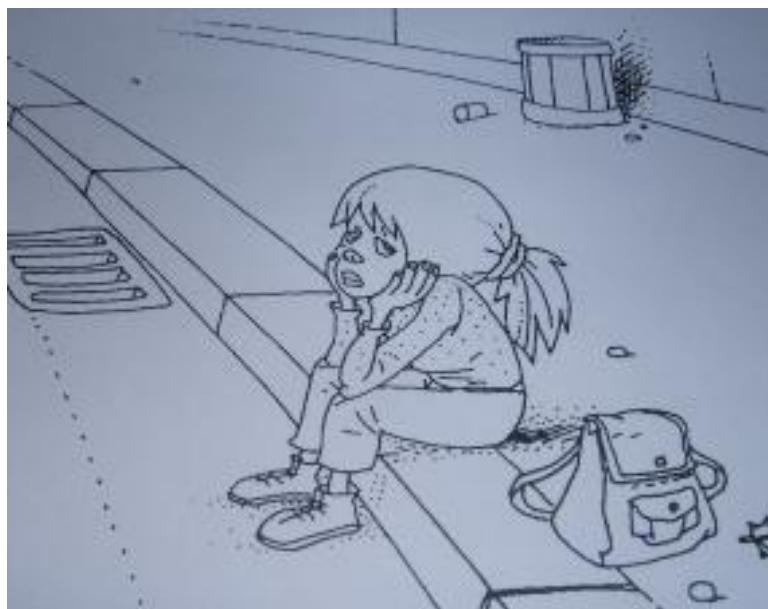
СТОП НАСИЉУ У ШКОЛАМА!

Наташа Павловић
Педагог школе

Шта је сукоб????

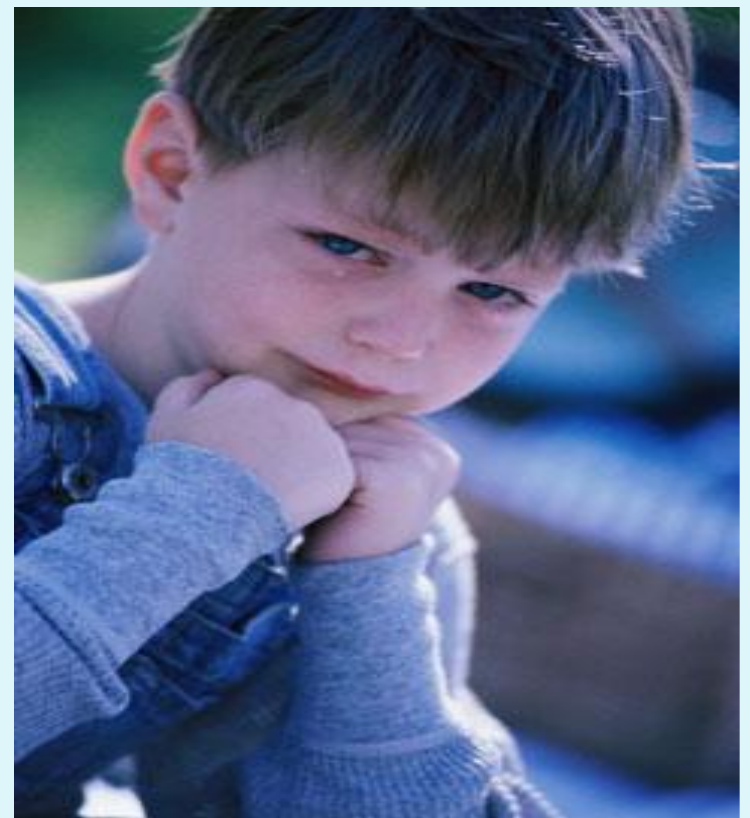
Шта је насилно понашање?

Агресивно понашање дефинише се као “сваки облик понашања који има за сврху да повреди или нанесе бол другом људском бићу које то покушава избећи”.

Шта је насиље међу децом

- ▶ насиље међу децом је свако понављајуће, намерно телесно или психичко насилно понашање појединца или групе деце усмерено према слабијем детету, учињено с циљем повређивања.

Врсте насиља:

- *физичко*
- *психичко*
- *социјално*
- *психолошко и емоционално*
- *дигитално...*

- **директно насилништво** – насиље с циљним отвореним нападима на жртву (телесно или вербално- ударање, добацивање)
- **недиректно насилништво** – насиље у облику друштвене изолације и намерног искључивања из групе

Врсте насиља

- ▶ **Вербално** – ругање, омаловажавање, вређање, добацавање, исмевање
- ▶ **Физичко** – ударање, гурање, рушење, отимање и уништавање ствари
- ▶ **Социјално** – оговарање, избегавање, игнорисање, изоловање, ширење лажи и гласина
- ▶ **Психичко** – претећи погледи, гримасе, ухођење, изнуђивање, уцењивање
- ▶ **Сексуално** – нежељено додиривање, изнуђивање сексуалних услуга, принуда на сексуални чин, подвођење

- ❑ **Вербално насиље** је најчешћи облик злостављања које користе и дечаци и девојчице иако га окружење често не перципира као такво.

Оно укључује:

- ▶ добацивање, изругивање, омаловажавање,
- ▶ претње, називање погрдним именима, вређање,
- ▶ оговарање, исмејавање, понижавање,
- ▶ злостављајуће телефонске позиве, застрашујуће е-маилове,
- ▶ неистинита оптуживања, изнуђивање новаца.

Подједнако га користе и девојчице и дечаци.

- ▶ **Физичко насиље** је најочљивији облик и због тога се најлакше идентификује а укључује:
- ▶ гурање, рушење, ударање,
- ▶ пљување, штипање, чупање,
- ▶ нагуравање, озлеђивање различитих врста,
- ▶ подметање ноге.

- **Социјално насиље** је најтеже открити с позиције посматрача, а односи се на систематично смањивање дететовог самопоштовања кроз :

- ▶ избегавање, игнорисање, искључивање из активности,
- ▶ оговарање и ширење зловних трачева
- ▶ суптилне гестове попут агресивних погледа, окретања очију, уздаха, мрштења, подсмехивања, непријатељског говора тела.
- ▶ Најснажније је у средини детињства с почетком пубертета те пратећим физичким, менталним, емоционалним и сексуалним променама.
- ▶ **Психолошко и емоционално насиље** којем је циљ застрашивање, а обухвата:
 - ▶ претње, уценивање, оштећивање имовине, крађу и бацање ствари
 - ▶ претеће погледе,
 - ▶ праћење, вређање покретима (дуги нос, рогови и сл)
- ▶ Важно је напоменути да се сви ови облици насиља често међусобно испреплићу , а сваки облик насиља које узрокује емоционалну бол представља агресивно понашање.

Правила у појави насиља

Најчешће се одвија:

- на дечјем **игралишту**,
- у време **одмора** у **школском дворишту**, на ходницима, у **WC-у** или **разреду**
- **на путу до и из школе** (места где је контрола одраслих слабија)

Резултати неких истраживања показују да је **школа** место на ком се догађа највише насиља међу децом те да су ученици добијали много мању помоћ од других када су злостављани на путу до школе и из школе.

Стога је важно предузети озбиљне мере против насиља и у таквим приликама.

Узроци насилног понашања

Уз урођени темперамент детета важни су и утицаји околине:

- ▶ **породична** атмосфера,
- ▶ **ШКОЛСКИ ЖИВОТ**,
- ▶ **заједница и култура** (укључујући медије) који допуштају или подстичу такво понашање.

Особине личности које су **узрок насилништва** међу децом:

- ▶ импулсивни темперамент
- ▶ већа физичка снага
- ▶ поремећаји у емоционалној привржености
- ▶ слабо емпатични
- ▶ нису сарадљиви
- ▶ потреба за моћи и контролисањем других
- ▶ жеља да буде по њиховом по сваку цену

Породично окружење

Насилна деца обично долазе из породице:

- ▶ где постоји **хладан емоционални однос родитеља** (посебно мајке) према детету који обележава недостатак топлине и пажње
- ▶ где се родитељи користе **репресивним методама васпитања** (уз физичко кажњавање и насилне емоционалне изливе)
- ▶ **где нема надзора и бриге** за дете од стране родитеља те се не спречава насилно понашање детета, а родитељ је уопштено попустљив те не утврђују строге границе насилничког понашања
- ▶ деца која показују склоност агресивном понашању често су и сама **жртве породичног насиља или су сведоци насиља међу родитељима** па је понашање детета само одраз личног искуства

Школски утицаји који могу подстицати агресивно понашање деце

- ▶ *нереаговање на насиље у школи те недовољан надзор ученика за време школског одмора, на ходницима и школском дворишту*
- ▶ *ауторитетски стил понашања наставника који и сам користи агресивне облике понашања у жељи да одржи дисциплину у разреду*
- ▶ *учитељски ставови према агресивном понашању те знање и вештине потребне за интервенцију и праћење ученика*
- ▶ *негативна школска клима са непостојањем јасних правила понашања између ученика и у односу ученика и наставника.*

▶ **Фактор локалне заједнице**

- ▶ више насиља има у школама и локалним заједницама у којима је дошло до већег досељавања становиштва
- ▶ локалне заједнице у којима има алкохолизма, препродаваца дроге, криминала, разичитих врста насиља подстичу неке на насилно понашање
- ▶ заједнице у којима је присутно сиромаштво, дискриминација и мањак могућности образовања и запошљавања препознати су као значајни фактори ризика за насиље.

Зашто се деца насилно понашају

- ▶ не знају да је такво понашање лоше
- ▶ имитирају браћу, сестре или људе којима се диве
- ▶ не знају боље начине комуницирања с вршњацима
- ▶ пријатељи их подстичу на насиље
- ▶ пролазе кроз тежак период и то показују кроз агресивност

Посматрачи или ћутљива већина (карактеристике)

- ▶ љутња и осећај беспомоћности јер не знају шта да предузму
- ▶ осећај кривице због тога што не реагују
- ▶ страх од одређених места где се догађају ситуације насиља, где се налазе они који се насилно понашају, збуњеност, несигурност

Зашто посматрачи не реагују

- ▶ Плаше се да ће бити повређени или да ће бити нова мета насиља
- ▶ Плаше се да ће направити нешто што ће погоршати ситуацију
- ▶ Не верују одраслима, сматрају да недовољно и неадекватно реагују на насиље
- ▶ Немају саосећања

Последице насиља међу децом

Последице за **жртве насиља**:

- ▶ усамљеност, туга, уплашеност, несигурност, ниско самопоуздање, здравствени проблеми, у екстремним случајевима самоубиство
- ▶ у одраслом добу јављају се депресија и несигурност у себе

Последице за **насилнике**:

деца која се насилно понашању, а нису у томе спречавана, осећаће последице у одраслом добу:

- ▶ ризик за агресивно понашање у одраслом добу
- ▶ неуспех у међуљудским односима
- ▶ већи број казnenих дела.

Због тога је важно на време реаговати и зауставити свако насиље.

**ОЖИЉЦИ ИЗ ШКОЛЕ ЦЕО ЖИВОТ БОЛЕ – НЕ
ЧИНТЕ НАСИЉЕ!!!**

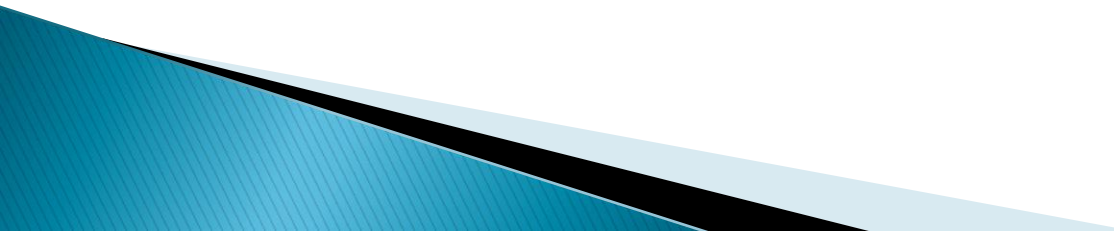

Како се одбранити?

Ако вас неко у школи вређа или омаловажава, физички напада и прети, немојте трпети – пронађите начин да се одбраните!

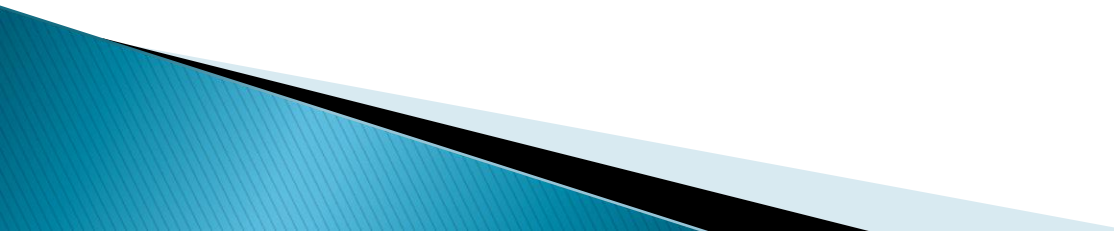
- ▶ **Потражите помоћ** – обратите се одраслој особи у коју имате поверења, која може попричати са насилником, заштити вас или казнити њега.
- ▶ Ако знате за неки други случај насиља, **испричајте родитељима, педагогу, психологу, наставнику.**

- ▶ Дружите се са што више људи, имајте пријатеље, будите љубазни, градите своју позитвну мрежу одбране.
- ▶ Подршка одраслих веома је важна, па увек поделите своју узнемиреност.
- ▶ Немојте мислити да се то догађа само вама – догађа се многим вашим вршњацима у земљи и свету - зато се удружите у отпору насилницима. Наставите да се обраћате за помоћ, док неко нешто не предузме.
- ▶ Не мислите да то заслужујете из било ког разлога, не прихватајте статус “жртве”, јер то може постати ваш “кавез” за цео живот.

- ▶ Не избегавајте школу, јер тиме само одлажете проблем и заостајете у градиву.
 - ▶ Када је могуће – одуприте се: будите чврсти и јасни, реците “ПРЕСТАНИ!”.
 - ▶ Ако сте изложени увредама насилника, покажите му да вас то не дотиче.
 - ▶ Не користите насиље над насилником.
-

Помозите жртвама насилничког понашања

- ▶ Вршњаци особе изложене насилничком понашању у школи најчешће не схватају озбиљност ефеката које насилничко понашање оставља на жртву: врло често им је потребна лекарска помоћ, неки чак размишљају о самоубиству, други се самоповређују на различите начине или пате од поремећаја у исхрани.
- ▶ Много је опција пред вама, будите храбрији, обратите се:
- ▶ **Одраслима који морају или могу да помогну;**
- ▶ **Друговима – ради заједничког супротстављања насилнику;**
- ▶ **Пратите дешавања, бележите, обратите се адекватној школској институцији – педагогу или психологу.**

- ▶ Уколико сумњате да је неко жртва злостављања у породици, чак и ако немате довољно “доказа”, обратите се помоћ, савет, пријавите случај:
 - ▶ Родитељима, наставницима, п.п. служби школе, школском полицајцу;
 - ▶ Центрима за социјални рад;
 - ▶ Хитној помоћи;
 - ▶ Полицији;
 - ▶ Најближем педијатру;
 - ▶ Домовима здравља.
-

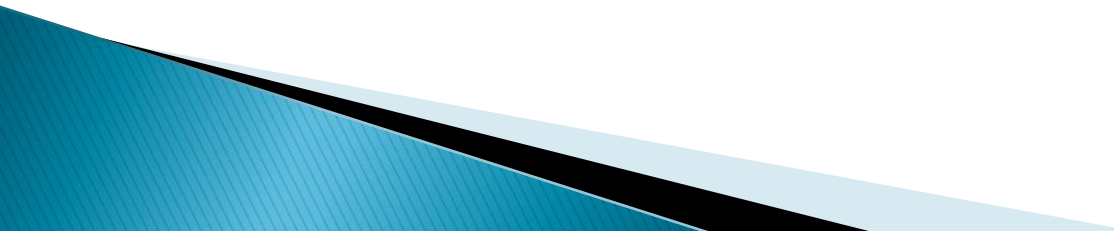
Насиље у вези

- ▶ Уколико приметите да је ваш/а пријатељ/ица изложен/а насилничком понашању у вези, реагујте, иако то може бити непријатна ситуација.

ЋУТАЊЕ ОПРАВДАВА НАСИЉЕ!

- ▶ Особа која трпи насиље у вези може и треба да се обрати за помоћ Виктимолошком друштву Србије, Саветовалишту против насиља у породици, Аутономном женском центру или Асоцијацији за женску иницијативу.

Злостављач у вези:

- ▶ Прети или физички напада партнера.
 - ▶ У бесу не бира речи, губи контролу, баца или ломи ствари.
 - ▶ Вређа партнера у разним ситуацијама, чак и јавно.
 - ▶ Реагује на веома буран и посесиван начин, не прихвата разлике у ставовима.
 - ▶ Константно проверава свог партнера, оптужује, измишља разлоге за свађу.
 - ▶ Покушава да одлучује за обоје, без консултовања оног другог.
 - ▶ Ужива дрогу и/или алкохол.
-

Жртва у вези

- ▶ Осећа се несигурно, спутано, често уплашено и несамостално.
- ▶ Константно отказује договоре, често одустаје од ствари које су јој/му битне.
- ▶ Има знаке физичких повреда (модрице или посекотине).
- ▶ Има присилне сексуалне односе.
- ▶ Партнер захтева да му он/она буде увек доступан/на.
- ▶ Све више је изолован/а од породице и друштва.

УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Насиље у
нашем
одељењу

